

De Zeven Werken van Barmhartigheid

In opdracht van Bisdom Rotterdam en het Oecumenisch Laurensberaad heeft floraal vormgever Paul Deckers samen met theoloog Pieter Kohnen een uitdagende expositie gehouden onder de naam: De Zeven Werken van Barmhartigheid. Een beeld van zeven opvallende en tot nadenken stemmende composities.

TEKST | AMAURY STROUX

Paul Deckers geeft uitleg aan burgemeester Ivo Opstelten van Rotterdam (m) en Paul Nouwen, voorzitter van het stichtingsbestuur van Rotterdam Culturele Hoofdstad 2001.

gedaagd zich de hem voorgespiegelde dynamiek eigen te maken en er in op te gaan.'

krachtige taal. Al twijfelt men heden ten dage aan de symboolgevoeligheid van de moderne mens, toch lijkt er zich een groeiende belangstelling voor spiritualiteit te ontwikkelen, gelijke tred houdend met de zorg voor de natuur. Door die belangstelling te prikkelen ontstaat openheid en ruimte waarin de metha-taal van het symbool hoorbaar en voelbaar wordt.'

De expressieve beeldende kracht van de composities was ook voor Paul Deckers het belangrijkste element van de expositie. Deckers: 'We zijn steeds opnieuw op zoek naar de intrinsieke waarde in combinatie met de karakteristieke elementen van het floraal materiaal. Het samenspel tussen organisch en niet-organisch materiaal, tussen vorm, geur en kleur, tussen herkenbare elementen die aanzetten tot het ontdekken van nog-niet-herkende symbolen, maken de expositie tot een "feest voor de geest".'

Voor zijn jongste expositie nam floraal vormgever Paul Deckers de Zeven Werken van Barmhartigheid als uitgangspunt. Inspiratie voor het project vond hij in de jungle van Noord-Thailand. Eenmaal thuis creëerde hij zeven al dan niet objectmatige composities die, stuk voor stuk, op florale wijze een duidelijke visie vertolken. De werken waren te bewonderen van 1 tot en met 16 september in de Grote of Laurenskerk in Rotterdam.

Belangrijk uitgangspunt was het een innerlijke dynamiek binnen ieder werkstuk te bewerkstelligen. Deckers: 'Die dynamiek is er echter niet voor zichzelf, op zichzelf staand. Nee, de beschouwer moet er deel van gaan uitmaken. De dynamiek treedt naar buiten, de beschouwer keert naar binnen. Zo wordt hij uit-

Tranen

'Deze actie en reactie te bewerken en te ondergaan is een van de meest fascinerende aspecten van de expositie', stelt Deckers. 'Er ontstaat ruimte voor onthutsende vragen, zoals "Was ik niet de vreemdeling? Waarom delen wij maar mondesmaat uit van onze overvloed? Is de dood een zaak van loslaten of losgelaten worden?" Het zijn vragen die niet alleen mezelf raken, maar tijdens een bezinningsmoment bij ieder mens opkomen. Ik heb het meegemaakt dat mensen stonden te huilen bij sommige van de werkstukken...'

Theoloog Pieter Kohnen legt uit: 'De getoonde werken kennen een enorme expressieve kracht en staan bol van de symboliek. En symbooltaal is een heel

DE ZEVEN WERKEN VAN BARMHARTIGHEID

De hongerigen spijzen
De dorstigen laven
De naakten kleden
De vreemdelingen onderdak geven
De zieken bezoeken
De gevangenen bezoeken
De doden begraven

“de Hongerigen Spijzen”

Achtergrond

In Nederland heeft niemand honger. Honger zie je op de televisie en is per definitie ver van je eigen bed. Honger bestaat niet in Nederland. Toch zijn er scholen waar 40 procent van de kinderen niet heeft ontbeten voor ze op school komen, zijn er gezinnen waar slechts

eenmaal per week een warme maaltijd op tafel komt.

Honger bestaat. Maar honger is geen uithangbord dat met trots gedragen wordt. Degenen die arm zijn in onze samenleving hebben dat meestal niet aan zichzelf te wijten. Je moet verder kijken

dan je neus lang is, wil je opmerken dat gebrek geleden wordt. Bovendien is er vaak grote schaamte, omdat vaak nog hardop gezegd wordt ‘Eigen schuld, want in deze tijd hoeft niemand arm te zijn’. Honger ziet er in Nederland anders uit.

Kernbegrippen

Voeden, eten, rijst, tarwe, akkers, ontfermen, beschermen, behoeden, brood en vis.

Inspiratie

Forest Monastery van Mae Hon Son, Thailand / Chiang Mai.

Uitwerking

Bundeling van bamboe, uiteenbarstend van overvloed, maar in een strak keurslijf bijeengehouden. Slechts vanuit hogere idealen wordt voedsel aangereikt aan de Banksia Menzie die met zogenaamde open monden de rijst eten.

“de Dorstigen Laven”

Achtergrond

In Nederland hebben we eerder een teveel, dan een tekort aan water. Ook de zuiverheid ervan is geen probleem. Iedereen is aangesloten op de waterleiding. Eerder moeten we ons druk maken over verspilling dan over gebrek.

Het beoefenen van soberheid in verband met water is nodig. De Verenigde Naties zeggen in een rapport: ‘Om alle mensen ter wereld toegang te geven tot voldoende schoon water is 9 miljard dollar per jaar nodig’. Ter vergelijking: alleen in Europa geven we per jaar 50 miljard dollar uit aan sigaretten.

Schoon water is onlosmakelijk verbonden met de milieuproblematiek. Hier is sober-

heid het kernwoord. We mogen de bronnen niet opsouperen. Zorgen voor spaarzaam gebruik van energie, van water, van alle natuurlijke hulpbronnen. Streven naar verantwoorde consumptie.

Kernbegrippen

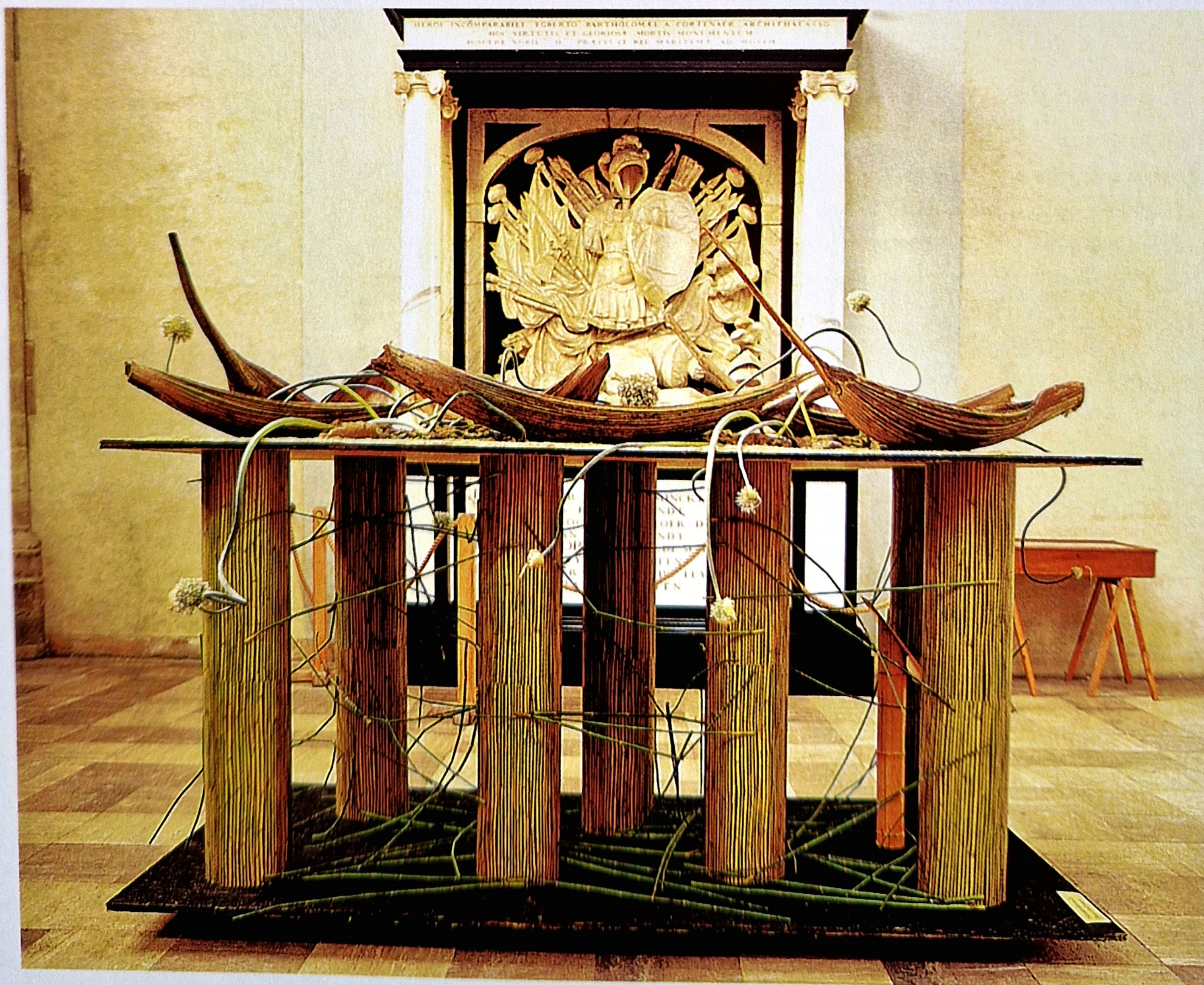
Water, sippelen, droogte, verborgen bronnen, groei.

Inspiratie

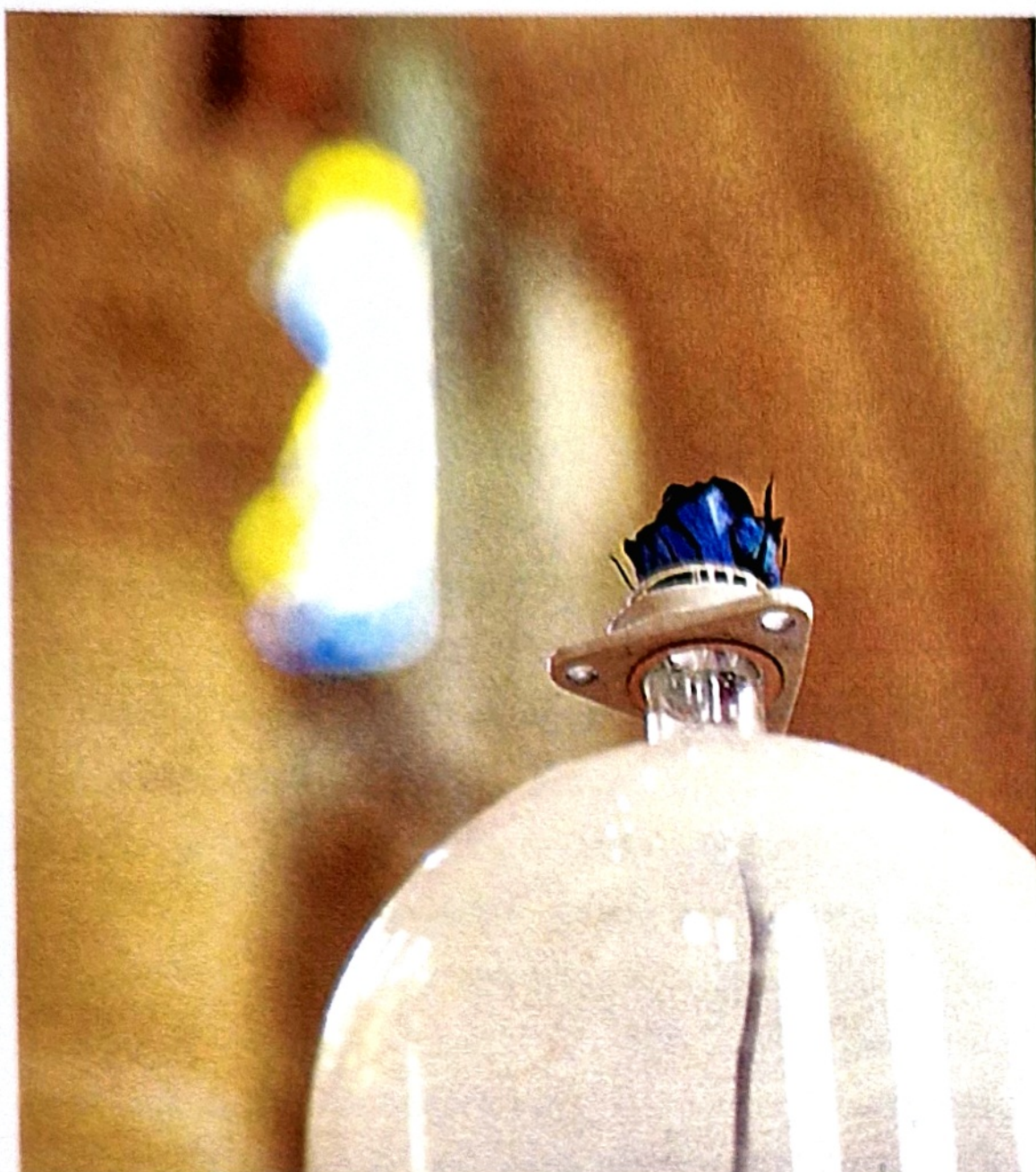
Droog meer in Sri-Lanka, 2000.

Uitwerking

Vanuit de bodem, gebarsten van de droogte, groeien sterk gekronkelde vormen die zich een weg banen tussen zeven pilaren om uit grote plantaardige schalen water te drinken.

“de Naakten Kleden”

Achtergrond

Er is verandering te merken in het omgaan met kleding en met de overdaad die we hebben. Kleding wordt niet zonder meer weggegooid, maar gaat naar de kleding-inzameling voor rampgebieden of armen. Zegt dat iets over onze barmhartigheid? Of eerder iets over onze welvaart?

Op straat zie je, met een oplettend oog tenminste, de verschillen. Verschillen in koopkracht hebben soms grote gevolgen, die niet altijd onzichtbaar zijn. Kinderen die op school gepest worden omdat ze niet mee kunnen doen aan de merkenrage, en niet sterk genoeg zijn om weerwoord te bieden.

Kernbegrippen

Naaktheid, koude, armoede, overvloed, “kleden maken de mens”, culturele diversiteit,

Inspiratie

Vier zuilen; Noord - Zuid - Oost - West. Alles wordt één..., iedereen is gekleed...

Uitwerking

Vier strakke zuilen worden (gedeeltelijk) bekleed met bladeren, gedeeltelijk met stof. De culturele diversiteiten bestaan naast elkaar. De westerse zuil lijkt de wereld in te pakken met zijn kunstmatig

web en “kunstmatige beademing” toe te passen op de derde wereld, dan wel die leeg te zuigen. Toppunt van westerse decadentie is de kunstmatig gefabriceerde blauwe roos bovenop de zuil.

“de Vreemdelingen Onderdak Geven”

Kernbegrippen

Op de vlucht of op reis zijn, eenzaam en onbekend, warme ontvangst, geborgenheid, vreemdeling in eigen land,

Inspiratie

Oerwoudregen Thailand. Na een warme dag

schuilen onder het dak van het oerwoud.

Uitwerking

Zeven zuilen van blad bieden steun aan een dak van bamboe en blad. Onopgemerkt wordt de beschouwer vreemdeling en krijgt onderdak.

Achtergrond

Noem mij geen vreemdeling.

Noem mij geen vreemdeling; ik heb behoefte om in contact te treden, vooral wanneer de taal niet wordt verstaan.

Noem mij geen vreemdeling; ik heb behoefte aan samenzijn, vooral wanneer mijn hart kil is van eenzaamheid.

Noem mij geen vreemdeling; ik heb behoefte om mij thuis te voelen, vooral wanneer mijn thuis zo ver weg is.

Noem mij geen vreemdeling; de kleur van mijn paspoort is anders, maar de kleur van ons bloed niet.

Noem mij geen vreemdeling; de taal die ik spreek klinkt anders, maar de gevoelens die zij uitdrukt zijn dezelfde.

Noem mij geen vreemdeling; ik werk en zwoeg in jouw land, maar het zweet op ons gezicht is hetzelfde.

Noem mij geen vreemdeling; ik ben je vriend, maar je kent mij nog niet.

Noem mij geen vreemdeling; wij roepen om gerechtigheid en vrede op verschillende manieren, maar onze God is dezelfde.

Noem mij geen vreemdeling; ja, ik ben een migrant, maar onze God is dat ook.

(Bron: Brochure Migrantenweek 2000)

“de Zieken Bezoeken”

Achtergrond

Het voorjaar van 2001 stond in het teken van de gezondheidszorg. Veel mensen werden wakker geschud door stakingen en stiptheidsacties. Want in Nederland is de zorg toch geregeld?

Kunnen mensen zich verzekeren van goede geneeskundige hulp. We denken

niet meer afhankelijk te zijn van liefdadigheid. De mogelijkheid om verzorgd te worden gaat over in het 'recht op zorg'.

En opeens staat dat gebouw te wankelen...

Ziekenzorg blijft - ook - een kwestie

van solidariteit. Per slot van rekening kunnen we allemaal opeens afhankelijk worden van de barmhartigheid van anderen.

Kernbegrippen

Gedwongen afhankelijkheid, eenzaamheid van het lijden, vreugde van bezoek.

Inspiratie

Ziekbed en lijdensweg van dierbaar persoon (Deckers' vader, red).

Uitwerking

Bed A: Doornen op een glazen plaat, breekbaarheid, transparantie, pijn en lijden.

Bed B: Een bed van rozen, geboorte, liefde, warmte, genegenheid, zachtheid, fluweel, hemels, paradijselijk, emotie.

Door te kijken naar het ziekbed veroorzaakt men 'mede-lijden'. De aandacht van de bezoeker zorgt ervoor dat het lijdensbed een rozenbed kan worden...

“de Gevangenen Bezoeken”

Achtergrond

De rechtsspraak is regelmatig onderdeel van krantenberichten. Iedereen heeft een mening, soms ingegeven door verdriet, wanhoop of woede om wat de slachtoffers van een misdaad is aangedaan. Soms is de 'stem van het volk' genadelozer dan de rechter, ook nadat iemand een straf heeft uitgezeten.

Duizend vragen zijn er. Is straf bedoeld om te vergelden, tot inkeer te komen, of om de rotte appels uit de wereld weg te nemen? Helpt gevangenisstraf?

Onuitputtelijk is de lijst met redenen waarom mensen de gevangenis indraaien. Wat alle gevangenen gemeen hebben is dat ze voor de strafmaat overgeleverd zijn

aan de rechtsspraak. In het ene land humaner dan in het andere. Van voorwaardelijke gevangenisstraf tot aan de doodstraf. Wie zal er komen oordelen?

Kernbegrippen

Tegenstelling vrij en gevangen, vrijheidsberoving of vrijheidsstraf? Wie is de gevangene waarvan of van wie?

Inspiratie

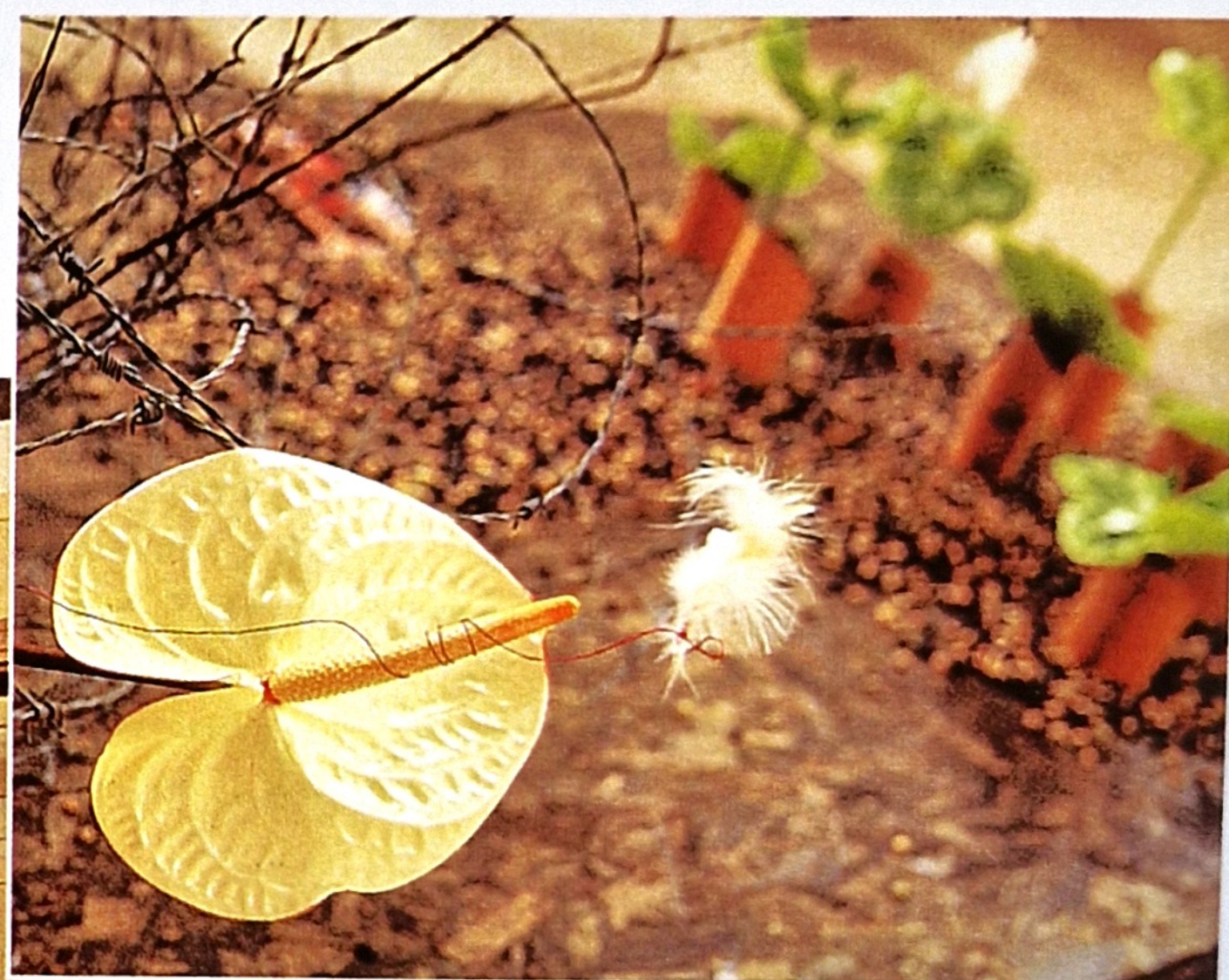
Spoorweg langs Black Soweto, Zuid-Afrika (1994) en Jeruzalem, Yad Vashem (1990)

Uitwerking

Aangescherpte bamboe in een kluwen van prikkeldraad en bramentakken; verbeelding van een “gevangenis”. Wie bezoekt

wie? Wie is er gevangene? Witte Anthuriums (onschuld) en groene Anthuriums (kleur van de hoop, hoop om bevrijd te worden) ontmoeten elkaar.

Om de kolf van de witte Anthuriums is zilverdraad bevestigd, met daaraan een witte veer als teken van vrede. De groene Anthuriums staan in een basis van zwarte bonen (de gevangenen in deze wereld; “boontje komt om zijn loontje...”) en witte bonen (de vele onschuldigen die gevangenen zijn in vele delen van de wereld).

“de Doden Begraven”

Achtergrond

De mens leeft in een onmogelijke verhouding tot de dood; de dood wordt gezocht maar meestal gemeden. Toch komt voor iedereen het uur waarop een definitieve streep door dit aardse leven wordt gezet. Dan blijft er voor de nabestaanden een leegte achter, opgevuld met ontroostbaar verdriet of opluchting.

Sterven is loslaten. Achterblijven is loslaten. Zoals de stervende zijn leven loslaat, zijn familie achterlaat, zo moeten de achterblijvers de overledene loslaten. Maar de dynamiek van hechten en loslaten leidt zijn eigen leven, ook als het graf allang gesloten is.

Kernbegrippen

Vergankelijkheid, eeuwigheid, duurzamer dan de dood is het leven, de dood overwinnen, levenskracht.

Inspiratie

Vervolg op examenstuk meesteropleiding 1986.

Uitwerking

Een verroeste plaat (vergankelijkheid) wordt door verse, frisse, groene Anthuriums omhooggetrokken. Onder deze plaat ligt gedroogde, oude, vergane Papaver Somniferum (slaapverwekkend en verdovend) op een ondergrond van kolenas (Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren). Het kader van dit graf wordt gevormd door de altijd groene Buxus.

